

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő

Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412

Nemzetköziség és hazafiság.

A politikai küzdelmekben használt eszközök közül mindenestre egyike a legszokásosabbaknak a tulzás. A különféle irányok képviselői pillanatnyi hatás kedvéért óriási nagyító vagy kicsinyítő üvegeken keresztül mutatják a közönségnek érdeklődése tárgyait addig, míg ezek teljesen elferdült, hibás alakban és világitásban állnak és teljesen érthetetlenek, a józan gondolkodással és helyes érzéssel ellenkezőknek látszanak.

A tudomány feladata azonban, hogy a napi politikusok által a nagy közönség és a való tények közé tolt nagyító, kicsinyítő és ferdtő lencsét eltávolítsa és a tényeket tisztán, a maguk való mivoltában mutassa *mindenkinek*. Különösen oly kérdésekre nézve kell ezt tennie, amelyekben a politikusok szólama már megérették tévesztő hatásukat, amelyekben az emberek nagy többsége már nem tények, hanem jelszavak után ítél.

Ily kérdés ez: minő érzelmekkel viseltethetik, minő magatartást követhet egy jóra való ember egyrészt saját hazája, nemzete, másrészt egyéb „idegen” nemzetek és ezek tagjai iránt?

A tulzó hazafiak azt hangoztatják, hogy minden hazaárulás, erkölcstelen

dolog, ami nemzetközi, viszont a nemzetközi fanatikusok azt képzelik, hogy nagyon okos dolgot mondanak, mikor egyszerűen gyalázzák a hazát. Ily hazafias és nemzetközi tulzók mindenütt vannak, de nekünk magyaroknak jutott újabb időben az a kétes dicsőség, hogy nálunk termelték ama szélső felfogások legszebb rögeszme- és frázis viragait.

Mert amíg Európa nyugati országaiban a nemzetközi szociáldemokraták is azt hangoztatják, hogy végeredményben a *nemzeti célok* megvalósítására is ők a leghivatottabbak, nálunk a nemzeti összetartás nyilvánításai gyakran a *haza elleni tüntetések*ké fajulnak. Másrészt amíg az említett országokban mint a komoly célu politikai tevékenység tényezőivel számolnak a nemzetközileg szervezett munkások pártjaival, addig nálunk „hazátlan bitangok”-féle elnevezésekkel gondolják őket végleg elintézhetni. És ennek az egészségtelen állapotnak más okát nem lehet találni, mint a tulzó jelszavak folytonos ismétlése által a közönségben előidézt szuggesztíót.

Tagadhatatlan ugyan, hogy a szocialista társadalom-elmélet nem ismeri a haza oly „dicsőségét”, aminőt a nemzeti hősköltevények magasztalnak. Más népek megtámadásában, öldöklésében, kifosztásában, leigázásában nem lát egyebet embertelen és végeredményben esz-

telen tettek sorozatánál, melyből csupán a győztes nép egy csekély töredékének van muló haszna. Ámde a tudományos szocializmus minden nép számára békét, a boldogulás feltételeit, a jogos önrendelkezés tiszteletben tartását követeli és így egy elvtárstól sem kívánja, hogy épen saját otthonát, saját közelebbi barátait, saját nyelvét, műveltségét gyűlölje és áldozza fel esetleg más származásuak zsarnoki törekvéseinek. Egy szociáldemokrata tehát, aki saját elveivel tisztában van, gyűlölheti hazája némely intézményeit, némely hatalmon levő érdekköreit, ezeknek némely törekvéseit, de hazáját magát sohasem.

Ha a szociálisták nálunk ennek dacára olykor valóságos hazaellenes tüntetéseket rendeztek, erre a szuggesztíó — bármily különösen hangozzék ez — leginkább a rend védőitől indult ki. Ezek, hatósági közegek, a nép „józan vezetői”, stb annyira veszélyesnek találták a szocializmust a tulajdon mai rendjére nézve, hogy ellene a legszélsőbb eszközöket tartották megragadónak. Belekapaszkodtak hát a munkásság nemzetközi szervezetébe („Világ proletárjai egyesüljete!”) és a haza elleni árulásnak bélyegeztek minden szocialista mozgalomban való részvételt. A köznép gondolkodásában való ez természetesen zavart okozott, azt mondták, hogy hát ha a haza az, mely miatt

A kávéházban.

Írta: Ujlaki Antal.

A délutáni feketénél kavargó füst a kávéházban. A mindennapi vendégek, a kik itt töltik férfikoruk legszebb idejét, pletyhálnak, politizálnak, kártyáznak. Van, a ki már utálja a fojtó füstöt és ezt az egész társaságot. És mégis itt van, székéből, gyöngeségből, vagy tehetetlenségből, vagy tehetőségéből. Hát hova menjen? Mit csináljon? Nem hallgathatja folyton az asszony zsembeledését és a gyerekek lármáját. Vágyik a világba, a melyet itt sejt a kávéházban. Itt találkozik az ember egy-egy arccal. Hall néha valamit érdekeset. Figyelmeztetik egy-egy érdekes újságcikkelyre.

Szóval a kávéház olyan intézmény, — mely azt a célt szolgálja, hogy a tucat-emberek minél sikeresebben lopják a napot, — mondogatja az öreg Weisz, ki mint nyugalmazott úzsorás, nagy tekintélynek örvend a maga körében és most azt a sportot űzi, hogy azon ügyetleneket, kik nem tudnak vagyont szerezni, a délutáni fekete kávénál napról-napra böles kijelentésekkel traktálja.

— Nono, — szól sértődötten Grünzweig dr. — azért nem mindenki léha, a ki a kávéházba jár. Vannak okok . . .

— Például, ha a kedély még rendetlen, vagy ha az ember buzasenzállokkal akar megismerkedni, vagy . . .

— Paskesz ur, ön megint föl vág . . . Hát ön miért jön ide?

— Hát tudom én? Az apám hetvenhét évig élt és hatvanévig minden délután a kávéházban esteledett rá. Annyi feketét megivott, hogy a vöröstengert feketére lehetett volna vele festeni. És folyton a tőzsdeárakat tanulmányozta.

Grünzweig dr. többször idegesen megmozdul, hogy közbeszóljon:

— Szóval ön tradicióból jár . . .

— Micsoda? És ha az ember a husárak vagy a bőrneműek árai iránt érdeklődik, az tradíció? És ha úgy lenne . . .

— Hát nem úgy van . . . ?

— Hallja, ne vágjon bele . . .

— Maga meg ne vágjon fel?

— Igya ki már a feketéjét . . . ?

— Nem engedi már az embert lélegzeni.

— Nincs összefüggés a beszédében.

— Pukkadjon meg.

— Köszönöm szépen. De most nem . . . Sziveskedjék előbb megmondani, hogy kell megpukkadni . . .

A társalgás elposványodik. Az öreg Weisz kiveszi a szivartárcáját s amint a a vastag szivarok végét megropogtatja, körülnéz, mintha meg akarná kínálni a társaságot. Végre kihuz egy szivart, méltósággal rágyújt, de a tárcájában tovább is kotorász.

Beleznay Izidor, aki az egyik politikai lap vezércikkelyében pöngészget, kissé érzékenyedve szólal meg.

— Én nem tudom mi lesz már ebből az országból? Félttem ezt a nemzetet.

Weisz ur gunyosan pislog:

— Maga csak ne féljen mig engem lát.

— No igen, — heveskedik Beleznay Izidor, — a helyzet pokoli. Én már tizenöt év előtt megmondtam ezen a helyen Weisz urnak a sógora a boldogult Lewi ur még élt, amikor én kifejtettem neki, hogy a mi alkotmányunk csak papíron van meg.

— Ugyan hagyjon békét . . .

De kérem . . .

Kellemetlen orrhangon süvit bele Grünzweig dr.

— Részben igaza van, de részben nincs igaza. Be vagyunk csúszva, azt mondják. Borzasztó. Odafent most épen nem jól csinálják. Képzelmek el, mikor egy angroszista üzlet élén olyan férfiak állanak, akik csak arra volnának hivatva, hogy egy detaille-üzletet vezessenek. Hát a mi államférfiaink detaille-isták. Vármegyei bumenek es nem europeerek. Például én . . .

Goromba hahotázás hallatszott.

Grünzweig dr. ur megállapította, hogy Paskesz ur röhög. Annak az embernek a sógora most birkózik az ügyvédi vizsgával. — Már előre csinálja neki az utat a kereskedők között. Minden ügyvédet letorkol, de az ő Marci sógorát, a világ legkiállhatatlanabb és legzöldebb fráterét az égis magasztalja.

Grünzweig ur ideges nyomatékosággal ismételte:

nem szabad életérdekeiket hathatósan védelmezni, jobb kereseti alkalmakat, a közös jóért, jogért való küzdelemhez szövetségeseiket keresni — hát akkor inkább ne legyen haza. Esztelen és erkölestelen ez a kijelentés, de hogy elhangoztatott, ez azok lelkiismeretét is terhel, akik először éltek vissza a haza nevével, akik először használták ezt a szent szót eszközül a gazdasági javakért és a politikai hatalomért folytatott küzdelmekben.

Ha ennek következtében nálunk a hazáért aggódó politikusok a nemzetköziséget vádként vetik a szocialista munkásság szemére és ezt a vádat büszkén elismeri — ez annál indokolatlanabb, hogy éppen a társadalomnak a szocialdemokrácián kívül álló vagyonosabb és műveltebb osztályai azok, amelyek különböző érdekeik védelmére a haza határain túl terjedő összeköttetéseket keresnek, nemzetközi szervezeteket létesítenek, sokkal nagyobb terjedelemben, mint a szocialista munkásság.

Mem is él már a vagyonosabb osztályokban a hazafiságnak az a korlátolt alakja, melyet a szegény köznép fejében uralkodónak szeretnének látni. Hódítani a hódítás kedvéért senki sem akar a békének minden országban mind több a szószólója és harci dicsőséget alig kíván más őszintén, mint az, aki a háborus vállalatból valamilyen egyéni hasznot remél. Mindenki igyekszik idegen nyelvet tanulni, idegen országokat megismerni, idegen népek munkájának eredményeit élvezni, idegen művészek alkotásaiban gyönyörködni, egy szóval az idegen művelődő munkát előnyére fordítani.

De azért nem kell félnünk, hogy a hazaszeretet ősi erénye kivész a szívekből. Nem vész az ki, hanem megiszul

a népek közötti gyűlölködés salakjától, melylyel az örökös harcok gyászos évszázadai megfertőzték. Aki szereti a dicső emlékekkel és pezsgő élettel telt Olaszországot, az emberiség javára alapos, fáradhatatlan elmével munkálkodó Németországot, a nemzetek előtt önmagát emésztő fáklaként világitó Franciaországot, az életet legmagasabb tökéletességére vivő Angliát, a szabadság hazáját Amerikát, a hős akaratú Japánt — az ezért nem kell, hogy kiesnyelje vagy gyűlölje magyar hazáját. Sőt ezt annál jobban szereti, minél inkább elismeri más nemzetek és országok előnyeit és tiszteletreméltó sajátságait, mert érzi, hogy az ő hazája, az ő nemzete mégis valami más, valami szintén becses, ami nélkül az emberiség élete szintén hiányos lenne.

Mert úgy kell tekintenem a különböző népeket, mint egyazon nagy emberiség alkotó szerveit; mindegyik olyanul gazdagítja az egésznek életét, amit a többi nem nyújthatna. Így mindegyikért kár, az emberiségre nézve pótolhatatlan veszteség lenne, ha egy másik elnyomná, elpusztítaná. Az, hogy pusztulásból egy más nemzet annál nagyobbra épülne föl, egyáltalában nem tenné jóvá az emberiséget ért veszteséget. A német, aki meghódítaná Olaszországot, egyelőre csak német maradna, aki csak a német kultúrát tudná ott is tovább művelni, az olaszt nem, — ez elveszne az emberiség számára. Ugyanez lenne az eset, ha viszont az olasz nép igazná le Németországot. Tehát nem kívánom, hogy ezen országok bármelyike is áldozatul essen egy másik hódításának, — még ha a hódító, leigázó éppen az én magyar nemzetem lenne is. Mert ma — hála a nemzetközi érintkezés könnyebbé válásának —

Olasz- és Németország kulturájának minden gyümölcse rendelkezésemre áll, míg ez nem lenne többé így, ha a Pó völgyét is kunsági szőlősgazdák művelnék és az Isar partján alföldi kutágasokat festenének a magyar művészek.

De azért azt sem szeretném, ha a három hegy és négy folyó tájára jönne valamely embercsoport idegen hadi jelvényeket fölállítani, idegen nyelvet, idegen intézményeket, gondolkodásmódot reánk erőszakolni. Miután a nemzetgyilkoló kísérlet ebben az esetben éppen az én nemzetem ellen irányulna, kötelességemnek ismerem annak minden eszközzel ellenállni.

Mert amint minden kulturnépnek megvan a maga helye az emberiség élő testében, úgy minden egyének is megvan a magáé valamelyik nemzetben. Ez a hely különös hivatást, kötelességeket szab elje első sorban nemzetére és ezzel együtt az emberiség szolgálataiban. Az, hogy valamely katona egy nagyobb hadsereg győzelméért küzd, nem zárja ki, hogy e hadseregben legjobban saját ezredét szeresse, ennek zászlajához kívánja a közös célért kivívott eredmények minél több dicsőségét fűzni.

Nemzetköziség és hazafiság tehát csak azok fejében ellentétes fogalmak, akik egyiket sem látják tisztán. De aki megérti, átérzi a mai kort, ennek szükségleteit, életét, eszményeit — az csakis nemzetközi gondolkodású, de e mellett rendületlenül hű hazafi lehet.

Farkas Geiza dr.

A politikai válság.

A politikai válság dolgát ma két jelentős esemény uralta. Az egyik a magyar agráriusok vezérének, gróf Károlyi Sándornak

— Például én . . .
— Paskesz ur szemtelenül közbevágott:
— Bizonyosan jobb tanácsokat tudna adni az országnak, — szolt hallkan Paskesz ur.
Grünzweig dr. ur, a ki a neha gyd magad Schlesinger elvének talpazatán állott, sebesen vágott vissza:
— Szivesen tanácsolhatok az országnak, de Paskeszekre nem vesztegetek szót. Az a véleményem, hogy hulljon szét a szabadelvűpárt . . .
Weisz ur meghökkenet:
— Csak nem kívánja, hogy antiszemikák legyünk.
Beleznay Izidor is felszólalt:
— Ellensége vagyok a reakciónak.
— Nem is tudtuk, hogy a doktor ur, ily n politikai talentum, — szolt a vitába Paskesz, a ki nagyon bosszankodott Grünzweigre az iménti sértő nyilatkozata miatt.
Grünzweig dr. most már belemerült a politizálásba. Megragadta a kínálkozó alkalmat, hogy kifejtse politikai nézeteit. Épen közeledett repkényi Juhos János, a megboldogult szabadelvűpártnak idáig még agyon nem ütött elnöke. Grünzweig ur megragadta a kettős alkalmat. Először szónokolni, másodsor úgy szónokolni, hogy egyszerre Juhos és a gazdag Weisz urnak is végleg a legjobb véleményébe szónokolja bele magát:
Ismétlem uraim, nem igaz, hogy a koalíció akarata a nemzet akarata. Nem igaz, hogy aki a koalíció programjához nem járul hozzá, az a nemzet ellensége. A koalíció nem a nemzet. A nemzet nem a koalíciónak adott többséget, hanem a 67-es alapnak.
Grünzweig ur kivörösödött arca már-

ványszerűen megszilardult, mikor emeltebb hangon vágta ki a régi frázist:

— A szabadelvűpárt sohasem állta és fogja útját állani a nemzeti követelmények megvalósításának.

Erlötett ingerültséggel és mülelkesséddel folytatta:

— És kimerem nyilvánítani, hogy aki azzal érve, hogy a szabadelvűpárt fennállása az, ami ennek útját állja, valótlan mond és tudatosan ámit.

Paskesz és Beleznyay urak ezuttal törtötték magukat, mert Juhos ur egyéniségének tekintélye ólomsúlylyal nehezedett rájuk. Ezt a szép kifejezést Paskesz ur tizenöt év előtt tanulta a Chevra Kadisa jubileumi estélyen.

Ellenben Weisz ur váratlanul olyan kijelentést tett, mely úgy hatott Grünzweig dr. urra, mint a menykőcsapás.

— Én disszidens vagyok.
— Én is — szolt közbe Juhos és bárátságosan köszöntve az urakat tovább robbogott.

Grünzweig ur megsemissülten robbogott 43 sz. gallérjába Kopasz homlokát bodorfüstkarikák koszorúzták.

Paskesz ur röhögött és pillantásával felkérte Beleznyayt, hogy szintén röhögjön.

— Mondjon már valamit, — nógatta, a megszorult Grünzweig drt a fondorkodó Paskesz.

— Bizonyosan kivágja valahogy magát, — szolt Beleznyay ur.

— Vannak olyan politikai tételek.

Most ismét az asztal nagy tekintélye, a pénzes Weisz zörgött.

— Szóval ön ki akarja fejteni.

— Kifejtem.

— Ön nem osztja hazafias aggodalminkat. Ön nem félti ezt a szerencsétlen nemzetet . . . Ön rémember — szolt ingerülten Beleznyay.

Grünzweig ur érezni kezdte, hogy azon az uton van, hogy elveszítse a csatát. Ezt az örömet nem engedheti meg Paskesznek. Visszaveri a támadásokat. Oköllel, Parittyával, baltával; kegyetlen lesz, ütni, vágni, szurri fog.

— Nem féltém az országot. Nekem mondjátok ezt? Hát hányszor szolítom fel ezt a publikumot délután háromkor, hogy gyertek dolgozni. Kik féltik a hazát? Kik rettegik a veszedelmet? Akik senkik, semmik. De hogy is lehetnek valamik, mikor folyton itt lopják a napot. Az ember nem is tudja, hogy miből él ez a sok kávéházi naplopó? Ezek az ingyenélők nem is a haza sorsáért, hanem a holnaptól rettegnek,

Beleznyay ur elvörösödött, Paskesz ur, aki szintén találva érezte magát, vigyorogott:

— Doktor ur, már megint föl akarja magát áldozni. Othorit? És ön ezt honnemeneknek nevezi.

Grünzweig dr. ur szerette volna ezt az embert pofon ütni. A marka kezdeti rémesen viszketni. Rékedten ordította:

— Halja . . .
Szétmorzsoló pillantással méregette hol Paskesznek, hol Beleznyaynak alakját. Koppott, sovány emberek voltak ezek, eladósodott egzisztenciák, kik azonban, nem magukat és családjukat, hanem egyre a hazát féltik.

szombati felszólalása, melylyel — mint az az alábbi idézetekből is olvasható — a legnagyobb rokonszenvvel és elismerés hangján foglalkozik a magyar közvéleményt képviselő sajtó, kivéve természetesen a Tisza-párti lapokat. A másik esemény gróf Tisza István tegnapi bécsi tartózkodása, a király által történt meghallgatása, melytől politikai körökben döntő fordulatot várnak a kormányváltásra nézve, melynek most már okvetlenül be kell következnie. Gróf Tisza István pénteken az Ausztriával való közös vármegység fentartása érdekében szólalt fel, ugy gondolván, hogy ezzel bomlást idéz elő az ellenzéki koalíció agrárius és nem agrárius rétegei között.

Mint miniszterelnöksége óta azonban minden számításával, úgy ezzel is kudarcot vallott. Maga a magyar gazdák elismert vezére, az ország nagybecsülésében álló, gróf Károlyi Sándor utasította vissza azt a segítséget, melyet gróf Tisza István a közös vámterület védelmére följánlott. Károlyi gróf nyilatkozata után — mint a napi sajtó legnagyobb része konstatálja — még az az utolsó talapat is összetörtött gróf Tisza István miniszterelnöksége alatt. Nincs már mihez kapaszkodnia,

Kossuth Ferenc, a szövetkezett ellenzék elnöke és a függetlenségi és 48-as párt vezére egy vasárnapi vezéreikkben ugratási kísérletnek minősíti gróf Tisza István szombati beszédét.

Gróf Tisza István tegnapi és mai bécsi kihallgatása különben valószínűleg közelebb hozza a válság megoldását. Az ideiglenes kormányelnöknek be kell immár látnia, hogy neki és a még hozzá szító szabadelpvüpartiaknak a koalíció megbontására irányuló minden törekvése dugába dől s így jelentést kellett tennie a felségnek, hogy a miniszterelnöki széken tovább nem tarthatja magát. Minderre — azt hisszük — a ma, vagy holnap, de legkésőbb ez a hét megadja a felvilágosítást.

— Önnek Reichallba kellene menni, hangszálai meggyöngültek.

— Halja . . .

— Önből most kitor a siketnének intézetének felügyelő bizottsági tagja . . . Ez a Belezny Izidor megjegyzése volt.

Grünzweig dr. szeme szikrákat hányt. E pillanatban felelt Weisz ur és nyugodtan szólt a gazdag parpremik elpusztíthatatlan kedélyességével.

— Nono, nem kell azért úgy haragudni. En nem vagyok disszidens . . . En párthü férfi vagyok.

— Akkor . . . ?

— Hogy miért mondtam, hogy disszidens vagyok? Hát csak azt akartam megtudni, hogy mit szól ön hozzá?

Grünzweig dr. ur szédülni kezdett:

— Ez igazán kitűnő.

Weisz ur eltávozik. Valamennyien tisztelettel üdvözlük. Grünzweig dr. ur fejtegetni kezdi Weisz ur polgári erényeit. Valamennyien superlatívuszokban dicsérik Weisz urat, akit egyébként egyhangulag utálnak.

Most eltávozik Grünzweig dr. ur is, a szegény ügyvéd.

Valamennyien leszólják. Pedig egyik sem gyűlöli. Még Paskesz ur sem. De mikor olyan ártalmatlan szerény ember, mért ne szólják le. Hiszen a légynek sem vét. Mindig mosolyog és mindenkinek mindenkor örömmel nyújtja jobbát. Ezt az embert bátran lehet szamarazni, sértegetni és mivel az ember nem dicsérhet mindenkit, ő igen alkalmas arra, hogy fekete kávénál a sárga porig leszamarazzák.

Az országgyűlésen kívül történt politikai eseményekről és gróf Tisza István bécsi kihallgatásáról különben az alábbiakban számolunk be:

Tisza István a királynál.

Gróf Tisza István miniszterelnök vasárnap reggel Bécsbe érkezett. Mint rendszeren, ezuttal is gróf Héderváry miniszterrel tanácskozott délelőtt, ki már szombaton érkezett Bécsbe. Tizenegy órakor a miniszterelnök kihallgatáson jelent meg a király előtt. Audenciája egy teljes óráig tartott. Az audencia után gróf Tisza István rövid látogatást tett gróf Goluchowskinál, majd levélben találkozásra kérte föl Burrián közös pénzügyminisztert. Délután három órakor a Sacher szálló külön szobájában találkozott Tisza és Burrián. A két politikus tanácskozása két óra hosszat tartott s gróf Tisza István vasárnap este nem utazott vissza Budapestre, mint félhivatalosan jelentették, hanem ott marad még ma is s csak este hét órakor érkezik vissza Budapestre. Ez a külső kerete Tisza gróf mostani bécsi utjának. Minden jel arra mutat, hogy Tisza most nem a szokásos jelentéstétel végett jelent meg a király előtt. Ha így volna, akkor Tisza már vasárnap hazautazott volna. Az a körülmény azonban, hogy Tisza az audencia után hosszasan tanácskozott a válság beálta óta állandóan miniszterelnök-jelöltként emlegetett Burrián báróval, valószínűvé teszi azt, hogy ezuttal ismét Tisza végleges fölmentéséről és egy új minisztérium kinevezéséről van szó . . .

A szövetkezett ellenzék.

Az egész ellenzék örömmel és meglepéssel fogadta gróf Károlyi Sándornak abbéli kijelentését, hogy az önálló vámterület föllállítását a mezőgazdaságra nem tartja veszedelmesnek, sőt a szükségeségét hangsúlyozta a nemzeti állam kiépítése szempontjából. Károlyinak, mint az agráriusok elismert vezérének, ebbeli kijelentésével az ellenzék fölfogása szerint megdől az a balhiedelem, mintha az önálló vámterület akadály volna a mezőgazdaság boldogulásának.

Az ellenzék el van most már készülve arra, hogy a föllirati vita nagyobb szabású lesz. Arról értesültek ugyanis, hogy a szabadelpvü párt részéről igen sokan felszólalnak és különösen a gazdasági dolgokra vetik a fősúlyt. Az ellenzék természetesen nem tér ki a vita elől, amelybe beleszólanak a nemzetiségi képviselők is.

Molec Dáoielnek a szabadelpvü pártból történt kilépését logikusnak, megokolttnak tartják és férfias lépését kedvezően ítélték meg mindenfelől. Erős a koalíciónak az a meggyőződése, hogy Molec kilépését többen is követni fogják.

A vezérbizottság a képviselőház munkásügyi bizottságában egyik szociálista képviselőnek is helyet adott.

Ellenzéki szervezkedések.

Nagyváradról jelentik: Az ellenzék szervezése végett vasárnap nagy ügygyűlés volt Nagyváradon, amelyre a vármegye minden részéből százával sereglettek a választók. A párt diszelnökségét gróf Zichy Jenő fogadta el, aki beszédében erős, csüggedetlen harcot hirdetett a nemzet igazai mellett. Ott voltak: Elek Gusztáv tartalékos honvéd ezredes, Nagy Ödön nyug. honvéd-ezredes, Saára Gyula és Kenesey Károly fejjermegyei és székesfejérvári pártelnökök, Csanádmegye

deputációja Skacz Antal vezetésével és megjelentek az összes bihari képviselők.

Nadányi Károly elnök megnyitván a gyűlést, Sas Ede főjegyző terjesztette elő a szervezeti szabályzatot, melynek minden egyes szakaszát zajos tetszéssel fogadták. Marjay Péter orsz. képviselő lelkes szavakban ad kifejezést örömeinek, hogy a vármegye minden kerületéből képviselve vannak a függetlenség párt hívei.

Csorvásy István (Nagyszalonta) indítványára gróf Zichy Jenő közfelkiáltással a megyei párt diszelnökévé választották. A diszelnökért küldöttség ment s erre az időre az elnök a gyűlést felfüggesztette.

Nadányi Károly üdvözlő szavai után gróf Zichy Jenő állott fel szólásra. E vármegyéből szált el — ugymond — az ugrai levél, a riasztó, mely felrázta az ország nyugalmát. De feltámadtunk és nem teszük le a fegyvert, míg győzelemre nem visszük nemzeti aspirációinkat. Önálló vagyunk, nagykoruak akarunk lenni. Nagy forduló ez a nagy nemzeti alakulás történetében. Nemzeti aspirációinkat meg kell valósítani. Meg kell teremteni az önálló vámterületet.

Farkasházy Zsigmond képviselő a magyarok és románok közt fenálló barátságról beszélt.

Szatmári Mór képviselő beszélt még nagy figyelem mellett, mire a gyűlés a Hymnus hangjai mellett véget ért. Este banket volt.

A felirat kézbesítése.

A felirat kézbesítésének kérdése még mindig élénken foglalkoztatja az ellenzéki pártköröket. Általános a nézet, hogy a felirat kézbesítése csakis közvetlenül küldöttség útján történhetik ez, azonban nem lesz nagyszámu monstreküldöttség, hanem mindössze a képviselőház elnöksége tagjaiból és a koalícióhoz tartozó pártok elnökeiből fog állani. Az átadás módját annál inkább tartják célravezetőnek, mert ily módon lehetetlennek tartják, hogy a király a felirat átvételénél a nyilatkozat elől kitérjen.

Tarka históriák.

Egy ködmönös magyar két gyöngye lovat árulgatott a lóvásáron. Talált is egy egygyűy embert, akire rászóta az egyiket száznegyven forintért. Most már az elpáratlanodott sárgát magában árulgatta tovább s bár az testvérek közt se ért többet ötven forintnál, százhusz forintra fel artá az árát.

Közel füstösképű cigányok ögyelegnek s egy hirtelen odavágódik a gazdához:

— Hogy kel a sárga, bátya! — kérdi.

— Nem alább százhusz pengőnél, — mondja a gazda.

— No bátya — szól ismét a cigány — kigyelmedhez az uristen vezetett engem. Nekem is van egy hasonló sárgám, soha ilyen összeillő pár, és egy ur éppen ilyen sárga párt keres. Összeállítjuk a ketőt s jó pénzért eladja kend,

— Hát a tiednek mi az ára, — kíváncsiskodik a magyar.

— No, kendnek odadom nyolcvan forintért, ugyancsak ötvenet ér, de kendével együtt még négy-százötvenet is megad érte az az ur. Nyer rajta vagy kétszáz forintot biztosan.

Erre már hozták is a cigány lovat, kehes, girhes állat, az atyafi nevetni kezd, ahogy az övéhez állítják, de erre előtte terem egy urisember.

— Hogy ez a két ló?

A cigány oldalba löki a gazdát, mire az hegyesen rávágja:

— Négy-százötven forint.

— Hm, az kicsit sok, — mondja az ur, nézetvén a sárgákat — tudja mit, adok érték hámszázötven forintot.

Fölszillan a gazda szeme, mindjárt a cigány-nak markába nyom egy darab tizedt foglalól, a többit akkorra igéri, mikor az „ur“ kifizette a lovak árát. De a cigány menni akar, sürgeti a többit is az atyafi, mikor topp. — ott terem közöttük a lovas-kapitány, mire a cigány elrikoltja magát, a sárgát kedvelő ur megfutamodik és így a bulézés csütörtököt mondott. Az „ur“ ugyanis cinkosa volt a cigánynak és csak azért alkudott a sárgapárra, hogy a girhes cigánylovat a gazda nyakába varhassák.

Részt akart venni az áprilisi vásáron Bódi János uram is, e jó nánási magyar, aki ősmagyar szokás szerint szereti a kocsit-lovat, meg a bort is. Ez okon megszallván a Zöldfában mult vasárnap este felé e ment a városba kocsikázni. Közben megállt számos korecsma előtt s míg lovai nyugodtan álltak kint a rud mellett, ő vidáman hajtogatá az erős karcost. Így volt ez a Dégenfeld téren is, ahol a Kis pipába térvén, az utcán hagyá kocsiját. Mikor itt néhány féllitert a többi után küldött, rózsás hangulatban távozott a korecsmából, ahonnan kilépve, nekivágódott az ott álló kocsijának.

— Hogy az ördög vinné el a bolondját, aki korecsmaajtó elé állit egy ilyen otromba kocsit, — dörmög s azzal nagy dohogva elkopogott.

Később arra járt a lovasörjárat s meglelvén a gazdátlan kocsit és a lovakat behajtotta a mezőrendőrséghez, ahol azokat bitangságba tették.

Bódi János reggelre kialudta mámorát s kocsiját keresse.

— Tyű, az árgyélusát, az meg elveszett az éjjel — rikoltá ijedten s azzal szaladt a rendőrségre. Nagy örömmel hallá it, hogy a kocsit lovas-tól együtt csakugyan megkerült.

No hallja kend — feddözött a kapitány — hát hogy hagyhatta el a tulajdon kocsiját?

— Engedelmet kérek kapitány ur — viszonzá Bódi János a bajuszát sodorintva — nagyon kapatos vótam, aztán meg vásár vóna most tán, vagy mi!...

A százados Csokonai ünnep.

A május hónap az ünnepek h napja. Alig zajlott le a főiskolai ifjuság zászló szentelési ünnepélye, máris újabb ünneplésre készül Debrecen társadalma. E hó 20-án és 21-én tartják meg a januárról elhalasztott százados Csokonai emlékünneplést, mely alkalommal is Debrecen falai az ország minden részéről ideszeredő irodalmárjait vendéglül fogja látni. Az előkészületek máris lázasan folynak. Az ünnepség részletes programját a rendező bizottság már megállapította a következőkben:

Május 20-án. Az irodalmi társaságok küldötteinek és más meghívott vendégeknek hivatalos fogadtatása délután 6 óra 48 perckor a vasúti pályaudvar I. oszt. várótermében. Diákélet Csokonai korában. Irta: *Oláh Gábor*; előadják: a főiskolai hallgatók és az énekkar közreműködésével a kollégiumi énekeremben. Kezdeté fél 8-kor. Társas vacsora étlap szerint este fél 9-kor az „Angolkirálynő“ vendéglőben.

Május 21-én. Ünnepi ülés az „Arany-Bika“-szálló disztermében d. e. 10 órakor, amelyen 1. Megnyitó beszédet mond: Géresi Kálmán, a Csokonai-kör elnöke. 2. „A reményhez“ című dalt énekli: a városi áalgyelet. 3. Ünnepi költeményt ad elő: Szabocska Mihály, a Kisfaludy-társaság és a Csokonai-kör tagja. 4. Emlékbeszédet tart: Tüdős János, a Csokonai-kör főtitkára. 5. Alkalmi költeményt ad elő: Szávay Gyula, a Petőfi-társaság és a Csokonai-kör tagja. 6. Az életrajzi pályázatról és a Csokonai-kör kiadványairól jelentést tesz: Kardos Albert, a Csokonai-kör titkára. 7. „A csikóbőrös kulacsához“ című dalt énekli: a városi dal-egylet.

Az ünnepi ülést folytatólag követi a költő szobrának megkoszorúzása a Csokonay-kortban, ahol 1. „A tihanyi ekhóhoz“ című dalt énekli: a Petőfi-dalkör. 2. Az emlékszobrot megkoszorúzzák: a M. T. Akadémia, Kisfaludy- és Petőfi-társaság és más testüle-

tek küldöttei. 3. A „Himnusz“-t énekli: a főiskolai énekkar.

A városi muzeum ünnepi megnyitása a volt gazdasági intézetben déli 1 órakor.

A Csokonai-kiállítást megnyitja Komlóssy Arthur, a Csokonai-kör I. alelnöke, a kereskedő-társulat disztermében déli 1 és fél órakor.

Társas ebéd az „Arany-Bika“ disztermében délután 2 órakor.

Csokonai sirjának meglátogatása délután 5 órakor.

A székegy lakodalom bemutatása a városi színházban este fél 8 órakor.

A különböző bizottságokat is megalakították már, melyek tagjai a következők:

Fogadó bizottság.

Domahidy Elemér elnök, Kovács József h.-elnök, Vecsey Imre alelnök, Géresi Kálmán, Dobiecki Sándor, dr. Tüdős János, Márton Imre, Nemes Kálmán, Balogh Ferenc, Bernáth Elemér, Dicsőfi József, Dóci Imre, dr. Ferenc Gyula, dr. Kónézy Gyula, dr. Balkányi Miklós, Komlóssy Dezső, Márk Endre, dr. Popper Alajos, Sárvary Lőrinc, Sinka Sándor, dr. Szántó Sámuel, Szávay Gyula, Könyves Tóth Kálmán, dr. Tüdős Kálmán, Zádor Lajos, Kardos Albert, dr. Vargha Elemér.

II.

A szállásoló-bizottság tagjai.

Oláh Károly elnök, Szabó Kálmán h.-elnök, Acél Géza, dr. Arvay Béla, dr. Boldizsár Kálmán, Fazekas Sándor, dr. Jászai Rezső, Karai Sándor, dr. Kardos Albert, dr. Kardos Samu, dr. Nagy Zsigmond, Kiss Sándor, Sass Béla, Szilágyi Bálint, Vetéssy Béla.

III.

Sajtó-bizottság.

Szávay Gyula elnök, Zoltai Lajos alelnök, Békássy Jenő, Rudnyánszky Gyula, Roskovitz Arthur, Than Gyula, dr. Csűrös Ferenc, dr. Gulyás István, dr. Baresa János, Divényi Gyula, Gál Zoltán, Loránt József, dr. Rédey Dezső, dr. Rátz Lajos, Szathmáry Zoltán, Székely Imre, Pogány Kornél, S. Szabó József, dr. Vargha Lajos, dr. Kardos Albert.

IV.

Kiállítási bizottság.

Komlóssy Arthur elnök, dr. Gulyás István, dr. Ferenc Gyula, dr. Baresa János, Csáthy Ferenc, Lőfkovics Arthur, Komlóssy Miklós, P. Nagy Zoltán, Alföldy Béla, Mácsai Sándor, dr. Tüdős Kálmán, dr. Kardos Albert.

H I R E K.

Előfizetési felhívás.

1905. év május hó elsejével új előfizetést nyitottunk a „Debrecen“-re, miért is kérjük az előfizetések mielőbbi szíves közlését, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

A „Debrecen“ előfizetési ára:

Helyben:	
Egy óra	1 K
Negyedévre	3 "
Félévre	6 "
Egész évre	12 "

Vidéken:

Egy óra	1 K 50 fill.
Negyedévre	4 " 50 "
Fél évre	9 " — "
Egész évre	18 " — "

Mutatványszámot kívánatra készséggel küldünk.

Hazafias tisztelettel

A „Debrecen“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

— József főherceg állapota.

József főherceg állapotában tegnap, mint Fiuméből jelentik, némi javulás állott be. A beteg több órán át aludt és a köhögési rohamok kevésbé gyötörték. Reggelre ébredve eszmélete tisztább lett. Délelőtt kevés erősítő táplálékot is elfogadott. Az orvos kijelentése szerint a legközelebbi 48 órai idő a legkritikusabb. Ez alatt válik el, hogy az aggasztó rosszabbodás a katasztrófához vezet-e avagy jobbulás áll be, a mely az előbbi állapotban hagyja a beteget. Komoly bajt lássan, de egyre fokoztatban sorvasztja erejét és a katasztrófa bekövetkezhetik. Egyelőre nem adnak ki orvosi jelentéseket.

— Tanügyi bizottsági ülés.

Az ev. ref. egyházkerület tanügyi bizottsága ma délelőtt 9 órakor gróf Dégenfeld József elnöklete alatt ülést tartott, — amelyen a tagok csaknem teljes számmal megjelentek — A tárgysorozat tizenhét pontból állott: Az ülés megnyitása után gróf Dégenfeld elnök szép szavakban elparentalta Bencsik István, Ritoók Zsigmond és Dongi Sándor elhunyt bizottsági tagokat, — méltatva azokat az érdemeket, amelyeket működésükkel az elhunytak szereztek. — Az elhunytakkal megürösedett tagsági helyek betöltéséről egyelőre nem gondoskodtak. Dócy Imre felügyelő előterjesztette az egyházkerületi iskolákról szóló jelentését, — amelyet a bizottság helyesléssel vett tudomásul. A tankönyvváltoztatások során dr. Erdős József és Balogh Ferenc th. tanároknak tankönyvét a bizottság elfogadta. — A tárgysorozat hatodik pontja a böszörményi és békési gymnasiumoknak megadandó nyilvánosági jog kérdése volt. A bizottság természetesen a gymnasiumoknak a nyilvánosági jogot a jövő évre is megadta.

Legnagyobb érdeklődést és vitát a szigeti jogakadémián felállítandó jogi tanszék kérdése keltette. — Helle Károly dr. előadó az alapító levélhez több módosítást nyújtott be, — a melyeket többek hozzáállása után a bizottság nagy részben el is fogadott. Ezek szerint a bizottság kimondta, — hogy 4800 korona fizetéssel és megfelelő lakáspénzzel a szigeti jogakadémián új tanszékét állit fel olyképpen, hogy a megválasztandó tanár hivatalát 1906 január 1-én fogja elfoglalni. — Kimondták, hogy a kandidálás joga az egyházkerületi közgyűlés tiszte lesz, — míg a választást az egyházkerület kebeléből kiküldendő 15 tagu bizottság fogja megejteni. — Az egyházkerület kimondta továbbá, hogy a fizetésen kívül más terhet a tanszék felállításától folytán nem vállalhat, — tehát a korpótlék kérdését is egyszersmindenkorra kizárja a tárgyalás anyagából.

Ezután a szatmári tanítóképző-intézet továbbfejlesztésének ügye került tárgyalásra. Az ülés a déli órákban még nem ért véget.

— Az egyetemi bizottság.

Dégenfeld József gróf elnöklete alatt ülést tartott tegnap a debreceni egyetem központi végrehajtó bizottsága. Az ülésen Sass Béla jegyző előterjesztette a zsinathoz küldendő felterjesztést, amely a szeptemberben működését megkezdő bölcséleti kar fenntartási költségeit tartalmazza teljes részletességgel. A felterjesztés egyébként azt a kérelmet is magában foglalja, hogy a debreceni egyetem ügyét a zsinat vegye a kezébe és ha szükségét látja,

kérjen támogatást a rokon egyházaktól is. A központi bizottság emellett több fontos egyetemi ügyet intézett el. Az ülésen azt a benyomást szereztük, hogy a böleseleti fakultásnak szeptemberben való megnyitására, mint befejezett tényről lehet beszélni.

— **Joghallgatók vívőversenye.** A debreceni joghallgatók vívőegylete a hó 14-én, vasárnap délután 3 órakor vívőversenyt rendez az „Arany Bika” dísztermében. A versenyben csak a főiskolai egyesület tagjai vehetnek részt. A versenyt Sz. Benedek Sándor vívőmester és Tóth János ügyvéd-jelölt vezetik, a Zsűriben pedig Debrecen ismert sport-férfiai vesznek részt. A nevezési határrnapig a versenyre tizennégyen jelentkeztek.

— **Mellékkereset az alispánoknak.** A sorsjegyek árusítása terén kifejtett hatalmas verseny határt nem ismerő „szemesség”-gel tör előre s provízió mellett való ügynökösködésre most már a vármegyék alispánjait kéri föl. *Adler és társa* budapesti bankcég „minden tőke és kockázat nélkül” „nagy mellékkeresetet” ígér az alispánoknak, ha a „helyi képviselőket” elvállalnák. Az érdekes felhívás, mely az alispánok névszerinti megnevezésével van az illető alispán címére kiállítva, következő bevezetéssel kezdődik: „Miután Önt üzletfeleink mint szorgalmas, tehetséges és az ottani vidéken közkedveit-ségnek örvendő egyént ajánlották, bátorkodunk azon kérdést intézni Önhöz, vajon nem volna-e hajlandó helyi képviselőtünk elvállalni, ugyanis törvényesen engedélyezett állam- és nyereségy sorsjegyeknek az 1883. évi XXXI. t.-b. szerint *részletfizetésre való eladásával foglalkozni?* Nagy ismeretkörze révén *Önt véljük legalkalmasabbnak ezeu üzletág kifejtésére.* — A bevezetést a províziók felsorolása követi, — melynek igen kecsesgetők. Alább így szól a levél: Vannak képviselőink az *Ön hivatásából*, kik minden kockázat és tőke nélkül havonként 300—600 koronát keresnek. E felhívás kellő világításba helyezi az Adler és társa bankcégét. De nem hisszük, hogy akadjon az országban olyan alispán, aki állásával össze nem férhető vigéckedésre adná a fejét és ily módon mellékkeresetre tenne szert.

— **Tűz.** Nagy Ferenc Csillag-utca 13. sz. alatt levő nádfedeles házának teteje ismeretlen okból ma délután egy órakor kigyuladt és leégett. A tűzoltóság Publik főparancsnok vezetésével teljes felszereléssel kivonult és sikerült a tüzet rövidesen lokalizálni. Itt az ideje, hogy a városi tanács valamilyen módon gondoskodjon arról, hogy a nádfedeles házak eltűnjenek a föld színéről.

— **Pusztabögi csendélet.** Ujkecske községhez tartozik Pusztabög, ahonnan rémésébe való hírek érkeznek arról, hogy fiatalasága mennyire romlott és mennyire nem képes a jóra való hajlandóságot megtartani és állandósítani. Nemrégiben történt, hogy 16—17 éves suhancok, olvasva talán Rózsa Sándor és más híres betyárok történetét, kedvet kaptak ahhoz, hogy hasonló rémtettekkel fenyegetessék a község közbiztonságát, s minden igaz ok nélkül heten egybe-főbe verték Halla Menyhért paraszt gazdát. Büntetésük nagyon enyhe volt, s ezért újabb gonoszságról gondoskodtak. A dolog úgy történt, hogy Egyeki Áron tiszta-nagyrévi lakos a napokban éjjeli 11 órakor bement Nagy Mihály bögi lakos korcsmájába s egy kis tüveg pálinka elfogyasztása után onnan eltávozott. Otiléte alatt meggyőződött arról, hogy a korcsmában a Korcsmároson, nejjén és lányán kívül más élő lény nincs. Tizenkét óra tájban Egyeki visszament a korcsma ud-

varára, s ott föl és alá járkált. Nagy Mihály korcsmáros, akinek soha ellensége nem volt: tehát nem volt kitől félnie, az udvarról hangzó járkálásra figyelmessé téve, egy szál ingben kiment az udvarra, hogy a sétálgatásnak utána nézzen. Egyeki ekkor a konyha ajtajából kilépő korcsmáros revolverrel szíven lötte. Az asszony a lövést hallva elreteszelte a konyhaajtót, hogy a rabló be ne mehessen. Két órai ostrom után a rabló kijelentette Nagy feleségének, hogyha pénzt kap eltávozik. Nagyné erre egy pénzeszsáckót dobott ki, amelyben 34 korona volt. A gyilkos ezután egy ladikban a Tiszán átment Tisza-Inoka község egyik korcsmájába, s ott ivott. Itt fogta el Rác ujkecskei csendőr-mester. Az igazságszolgáltatás büntetését mindamelllett sikerült elkerülnie. Börtönében felakasztotta magát. Ilyen és hasonló eset gyakran történik Bögön.

— **Antidol** a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás, nátha ellen. A szert nem kell bevenni, egy pár csepp a tenyéren eldörzsölve s a használati utasítás szerint belegezve: azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja minden naps mindenki jót mond róla: kérdezze ösmerőseit, hogy: használta-e már az Antidol? Egy üvegecske ára 1 kor. 20 fillér; 35-ször mulaszthatja el fejfájást. Debrecenben kapható: Mihalovits, Grosz Nagy Ferenc, Muraközy, Tóth Béla és Balázs Odön gyógyszerész uraknál.

— **Valódi pananakalapok** darabja 5 és 6 Korona, **legszebb turista és tenis ingek** 4—5 és 6 Korona Feketenél.

— **Kakukkos órák** diszes faragással 10—16 koronáig jótállással Horvát cramüvesnél. (Hatvan-utca 21.) Javitások egész olesón jótállással.

— **Ügyvédi irodámat** Piac-u. 37. sz. alá (Tihanyi-házba) helyeztem át. Dr. Tervej Tamás ügyvéd.

— **Használja** a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca **Arany-onyoszarvú gyogyszertár.**

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 9. A folyosó képe azt mutatta, hogy ma nagy szónok beszédére kerül a sor. A függetlenségi oldalon már tíz órára szorongásig megtelt a folyosó, mert hisz mindenki hallani akarta **Apponyi** gróf szónoklatát. A nemes gróf kevéssel tíz óra után érkezett a házba, s a folyosón pártfelei rohanták meg azzal a kérdéssel. Ma beszélsz kegyelmes uram? **Apponyi** megnyugtatta a ürelmetlenkedőket, h gy igenis ma beszél.

Fél tizenegykor nyitotta meg az ülést **Justh Gyula** elnök. A jegyzőkönyv hitelesítése után a tegnapi elmaradt szónok **Bozóky Árpád** mondta el szűzbeszédét. Természetesen a feliratot elfogadta. Bozóky után **Josipovich Géza** horvát képviselő emelkedett fel szólásra. Beszédét **horvátul** kezdte, mire a baloldal zajongani kezdett. Bár az elnök kijelentette, hogy **Josipovich**nek joga van horvátul beszélni, mindamelllett beszédét ezután magyarul folytatta és oda konkludált, hogy a feliratot nem fogadhatja el.

Ezután **Apponyi Albert** gróf következett általános, feszült figyelem között. Egy és háromnegyed óras beszédében kiterjeszkedett a felirat egész anyagára és reflektált az ellenzéki oldalról elhangzott beszédekre is.

Apponyi: Beszédét azzal kezdi, hogy a nemzetiségek álláspontját vissza-utasítja; a nemzetiségekkel való viszony csak méltányosságon alapulhat, de a horvátok álláspontja nem méltányos, mert a német nyelvvel megelégszenek és arra úgy támaszkodnak, mint mi a magyar nyelvre. Óhajta a testvériséget, de kívánja, hogy a nemzetiségek ne csak a gyümölcszedésnél legyenek jelen, hanem az érlelésnél is. (Taps) Polemizál Dániellel; felsorolja a külön vánterület hasznát; Tisza az agráriusokat akarta a koalíció ellen fellázítani, de terve hajótörést szenvedett gróf **Károlyi** magatartásán és álláspontján. A szabadelpárt nem alkotmányos szerepre vállalkozott. Erőszakkal akart uralkodni, mert hisz bevallották, — hogy az ellenzék erőszakkal akarták kiküszöbölni a parlamentből. — **Ily erkölcsében laza párt nem vállalkozhatik most alkotmányos szerepre.** (Hosszantartó zajos helyeslés a baloldalon) Ha **Napoleon**nak államcsinye nem sikerült volna, aligha állott volna elő az alkotmányos köztársaság. Azután a nemzeti épület kiépítéséről beszél. Szól arról, hogy efelett törvényeinkben örökös és átkos kétértelműség van: ilyen a pragmatika sankció és a kiegyezési törvény. Ezért van az, hogy a szabadelpárt a birodalmi egység alapján áll és ennek az elvét követi az egész világ szemeláttára: (Ellenmondás jobbról)

Ezután fejtegeti azt, hogy a függetlenségi pártnak támogatni kell a feliratot, mert először mindenben megegyezik törekvéseivel és mert a függetlenségi párt azt tekinti, hogy a felirat közelebb juttatja végcéljához. A nemzeti elkeseredés oly fejleményeket hozott létre, hogy jogaink kielégítése nélkül nem hagyhatunk fel a harccal a trón előtt. (Taps)

Egész Európa látja, hogy a nemzet megerősödött, s a nemzeti törekvések teljesítése nélkül nem adhatjuk fel a harcot. (Hosszantartó taps és éljenzés a baloldalon.) Elnök szünetet ad. Szünet után **Tiszával** együtt az egész jobboldal kivonul.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedd „C” bérlet: Krémerné, Krémer Jenő, Szilágyi Aladár és Virágháty Lajos bucsuja. Lili Énekes színmű.

Szerda „A” Bérlet: Utolsó előadás. Iványi Antal, Mezei Andor, Rományi Mária és az énekes személyzet bucsuja. A dancigi herceg n. 6. Daljáték.

Jó cipőket

csak

Krausz Mór cipész-üzletében

Főter, 34, a posta tőszomszédságában.

Saját készítmény, mégis olcsóbb bármely gyárinál.

Mérték után megrendelések elfogadtnak.

Menszáros Margit és Palágyi bucsuja. Drámát adtak és zsufolásig telt ház. Ez a körülmény annak tudható be, hogy **Menszáros Margit és Palágyi Lajos** tegnap utoljára léptek fel a debreceni közönség előtt. A debreceni publikum, a mely olyan hálás kedvenceivel szemben, — tegnap este meghatóan fényes ünnepségekben részesítette a **Palágyi-párt**. **Menszáros Margit** Mariannát, egyik legjobb szerepét játszotta és a közönség tüntető tapsai arra ösztönözték, hogy művészetének, tagadhatatlanul nagyon szép, érzéssel telített előadásának minden bájával tegye fájdalmasabbá a válás perceit. **Palágyi** pedig ki a harmadik felvonásbeli jelenésével bebizonyította, hogy — ha akar, — kiváló művész, — szintén megérdemelte a közönség meleg szeretet nyilvánulásait. Művészetük konstataciója elől a krónikusnak sem lehet elzárkózni, sőt örömmel jegyzi fel ezt azért, mert a drámai szerepkör vándor apostolainak sikere ment minden külső rafinériától, az tisztán egyéniségük és művészetük érdeme. A **Palágyi-pár** az átnyújtott virághalmazzal együtt magával viszi a debreceni publikum szeretetét egyéniségük és hódolatát művészetük iránt. És ez elég lesz ahhoz, hogy mindig szeretettel gondoljanak vissza debreceni szereplésükre. (B-s.)

REGÉNY-CSARNOK.

Egy agglegény feljegyzései.

A „Debrecen” eredeti novellái.

Írta: **Barabás Ernő.**

7

III.

A találkozás.

Melyiket szerettem jobban? Mariannát, vagy a doktornét? Ezt a kérdést még ma sem tudom eldönteni, pedig most már öszülő fejem fölött az emlékek szenvedelem nélkül lebegnek tova.

A grófnéban szerettem az első szerelem tavaszát napsugaraival és bájos verőfényeivel és elbédített, hatalmában tartott az a mélységes odaadás, amely Marianna szerelméből bűvös árny gyanánt léptenyomon követett.

A doktorné — az másfajta egyéniség volt. A délvidéki asszonyok forró vére lüktetett ereiben és ez a forróság olyan volt, mint a gyehenna tüze: Kárhozatot lehelt, kárhozatos üdvösséget.

Amikor ajkait az enyémhez szorította és karjaival körülfonta a nyakamat, velósággal belém olvadni látszott. Csupa vágy volt, csupa láva!

Melyiket szerettem jobban? Minek háborgassam meg e kérdés eldöntésével a szunynyadó indulatokat! Minek szennyezem be emlékeiket durva cinizmussal? Az én egyetlen, igaz szerelmem álomkép volt csupán, szomorú álomkép!

Két hosszú hónap telt el azóta, hogy megismertem a doktornét is. Erről az időről nincs mit feljegyeznem. Azaz mégis... Röviddel a doktornéval és Mariannával lefolyt, emlékezetes párbeszéd után konstataciónom kellett, hogy a két asszony vetélytársi minőségének tudatára ébredt. Addig a rangkülömbőség dacára hű és szerető barátok voltak; hiszen, barátságuk a gyermekkor tiszta légköréből vette eredetét. Nem tudom, az én vigyázatlanságom, avagy épen a szerelem titokzatos erői és sejtései működtek közre a homály elosztásában, de kétségtelen, hogy a baj megtörtént.

Marianna grófné jutott a homályból elsőben világosságra.

Egy reggel rövid levélkét kaptam tőle, amelyben megszólítás, aláírás nélkül csupán ez a pár hideg szó foglaltott: — Délelőtt a rendes időben várom. Okvetlenül jöjjön.

Az első pillanatban valósággal megdöb-

bentem. A kuszált irás az ide-oda dobott betűk azt tanusították, hogy a grófné lelki állapota fel van dülva.

De milyen esemény okozhatta felindulását? Talán megtudott valamit a férje? Nem... nem...! A gróf sokkal jámborabb és mi sokkal óvatosabban viselkedtünk. Szerelmünk kettőnk titka maradt...

A szokásos időben siettem Mariannához. Várakoznom kellett egy keveset, mert a grófné még nem végzte be toalettjét; azinas Marianna utasítására a kék szalonba vezetett. Ez a szoba volt az ő kedvenc tartózkodási helye. Marianna, a kék színt rajongással szerette és kedvenc virága is a nefelejts volt.

Es ebben a szobában játszódtott le a mi szerelmünk minden mozzanata. Ott a terem baloldali sarkában elhelyezett kereveten kaptam az első csókot és ott a kék függönyvel borított szőnyegajtó előtt suttogta önfeledten, a menyország üdvét ígérő mosolygással: Tehát megint holnap.

Oh mily szép emlékek is ezek! A szőnyegajtó zajtalanul felnyitott és kék pongyolában, igéző bájjal előttem állott — Marianna grófné...

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG.

A magyar gazdasztek nyugdíjügyi országos kongresszusa. A Vaszary Kólos, hercegprímás fővédnöksége, Kossuth Ferenc, gr. Zichy Jenő, gr. Apponyi Albert, gr. Batthyány Tivadar, gr. Batthyány Lajos, báró Bánffy Dezső, Barabás Béia, gr. Benyovszky Rezső, Bujánovics Sándor, Gorove László, gr. Károlyi Sándor, gr. Mailáth Gusztáv Károly, erdélyi püspök, Papp Elek, Papp Géza, Rákosi Jenő, Weisz Berthold, gr. Zichy Aladár és Zsilinszky Mihály államtitkár védnöksége alatt álló Magyar Gazdatisztek Nyugdíjügyi Országos Kongresszusa Budapesten f. évi május 21-én délelőtt 10 órakor a Vigadóban tartatik meg, a melyen Magyarország összes földbirtokosai, bérleti és gazdatisztek, oklevelesek és nem oklevelesek jogosítva vannak résztvenni. A 2 koronás részvételi jegy, a melyet kivétel nélkül mindenkinnek meg kell váltania, vasuti, gőzhajózási, Budapesten szállodai, étkezési, színházi, sőt bevásárlási árkedvezményekre is jogosít. A részvételi jegyek díja a Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesületéhez (Budapest, Baross-u. 14.) küldendő és pedig mielőbb, hogy a mérsékelt utazási igazolványok szétküldése kellő időben eszközölhető legyen. Az érdeklődők, kik a kongresszus tárgyalása alapján szolgáló Merza-féle nyugdíjügyi javaslatot ismerni óhajtják, forduljanak a rendezett gazdatiszti országos egyesülethez.

A petróleum-árak leszállítása. A petróleum kartell tagjai a kartell tervbe vett felmondásától egyelőre saját jól fölfogott érdekeikben elállottak, mert a kiküldött albizottságnak még nem volt módjában célirányos előterjesztéseket tenni a tervbe vett és épülőfélben levő új finomítók a folyó idényben még nem jelenhetnek meg úgy sem a piacon. Az árakat, melyek a tél idény végén oderbergi paritásában 37.50 k.-ban voltak megállapítva, 34.50 k.-ra leszállították. Valahogy nagylelkűségnek ne magyarázza ezt a közönség, melyet a petróleumkartell alaposan megkoppasztott, mert a nyári idény alatt a téli szükségletnek egy harmadára sincsen szükség és így az árleszállításnak a közönség alig látja némi hasznát, a kartell pedig nem károsodik.

Bulgária sertésbevásárlása. A bolgár kormány legutóbb egyik ismert nevű magyar tenyésztőtől 80 drb. hussertést vásárolt tovább tenyésztés céljaira. A bevásárlás a magyar kormány kezdeményezésére történt.

Adóelengedés rozsdakárok esetén. A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület mozgalmat indított oly irányban, hogy a megyebeli gazdák a vetésekben okozott rozsdakár címén tömegesen kérjenek adóelengedést. Mi-

után adótörvényeink szerint rozsdakár fellépése esetén kifejezetten nincs adóelengedésnek helye, a kir. pénzügyigazgatóságok az e címen beadott kérvényeket rendszerint elutasítják. Az egyesület nemrégiben küldötttségileg tisztelt a pénzügyminiszternél is, azt kérve, hogy a pénzügyigazgatóságok e gyakorlatát változtassa meg s egyúttal arra törekedjen, hogy a pénzügyigazgatóságok részéről elutasított kérvényeket a felek a közgazgatási bíróság, mint legfőbb fórum ítélete alá bocsássák. A fellebezéseknek megvolt a kellő sikere. A közgazgatási bíróság egyes konkrét esetekből kifolyólag foglalkozván a kérdéssel, legutóbb elvi jelentőségű ítéletben kimondta, hogy a rozsdák is elemi csapás, melynek fellépése esetében adóelengedésnek helye van.

A gyümölcs és zöldség értékesítésének reformja. A kerti növények termelésének fellendítése és az értékesítési viszonyok javítása érdekében június hó első felében értekezlet lesz a földművelésügyi miniszteriumban. Az értekezletre termelők, kereskedők, konzervgyári igazgatók, az összes gyümölcs-termelési egyletek és szövetkezetek, nemkülönben az érdekelte gazdasági egyletek, valamint a kereskedelmi miniszterium és államasutak hivattak meg. Ennek az értekezletnek főadata lesz javaslatokat tenni oly irányban, hogy a gyümölcs és zöldségtermelés bizonyos gócpontokat nyerjen, amely gócpontok a kivitel igényeihez alkalmazkodnának; különösen érdekesebb pontja lesz az értekezletnek, miként lehetne azon az általános ismert anomálián segíteni, hogy a termelőktől potom áron megvett gyümölcsért és zöldségért a kereskedők ne követelhessenek oly horribilis árakat a fővárosi és nagyobb vidéki piacokon. Az értekezlet tagjai egyébként a gazdasági viszonyainkra jelen tékeny kérdés minden részletét áttekintő kérdő pontokat kapnak.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

1905. május 9.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 130—131 fillérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 139—141 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 139—141 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 139—141 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 139—140 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 137—138 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 136—137 fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbia: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 136—137 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 135—136 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 132—133 fillérig.

Nyílt-tér.

Dr. Burger Péter

— orvos —

lakását, folyó évi április hó 25-től Piac-utca 55. szám alól a

Dégenfeld-tér 10. sz. alá

(Kenyér-piac, emelet) helyezte át.

Telefonszám 386.

Szliács-Acélfürdő (Felsőmagyarországon.)

Az egyedül ismert, szénsavdus vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra.

Szezon: május 15-től szeptember 30-ig.

Felülmulthatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátgerinc- és idegbajok, bénulás ellen, átszenvedett betegség és erős munkásság után.

Dr. Rhorer Aladár hiv. fürdőorvos és Dr. Stern J.

Utazás Bécsből 9 óra, északra Oderbergen át onnan 5 óra, Szliácsról falragaszok minden nagyobb vasúti állomáson vannak kifüggesztve. Kimerítő fölvilágosítást és prospektust utazás lakás árkedvezményről az **első és utoszezonban stb. ad**

Fürdőigazgatóság, Szliács. (Zólyom megye.)

Hajdúvármegye és Debrecen szab. kir. város Főispánja.

332—1905.

Pályázati hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságánál évi 1800 korona fizetés és 400 korona lakpénzből álló javadalmazói állás üresedett meg.

Ezek az állások az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésen választás útján fognak betölteni.

Azok, kik pályázni kívánnak a törvényes minősítést kimutatni képesek felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi május hó 20-ik napjának délután 5 órájáig annival is inkább nyújtják be, mert a későbben érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg megüresendő állásokra is pályázat nyitattik.

Debrecen, 1905 május 4.

Domahidy Elemér
főispán.

JÓD FÜRDŐ

Felső-Bajom (Bázna.)

Jód- és bromtartalmu sósfürdő Kis-küküllőmegyében (Erdélyben).

Fekszik 291 méter magasan a tenger színe fölött.

A felső-bajomi (báznai gyógyfürdő) számos jód-bromtartalmu ásványvíz-forrása következő betegségek-nél találtak kitűnő gyógyhatásuaknak: Mindennemű görválykóros betegségek-nél (scrophulosis), ízületi és izomszusz, kösvény angolkóros bajoknál, Syphilisnél, a higany hosszú használata után beállott mérgezésnél, ischias és neuralgia, krónikus bőrbetegségek-nél (ekcema, lupus, psoriasis), valamint idült női bajoknál. Az 1901. évben dr. Hankó Vilmos tanár által analízált bázna Ehrlich- és Károly-forrás, valamint a fürdőiszap következő véleménynyel let kísérve: a báznai Ehrlich, és Károly-forrás-vizek a legkiválóbb jód- és brom-tartalmu sósvizek közé tartoznak. Jód-, brom- és konyhasó-tartalom tekintetében fölülte állnak az európa-szerte ismeretes halli-ivonici és kreuznachi vizeknek. A mi országunkban a báznai iszaphoz hasonló, oldható sókban konyhasóban, vasban szerves savakban gazdag iszap nincsen. Gyógyeszközök (tényező): meleg és hideg kádfürdők, valamint hideg tükrfürdők és rézfürdők, meleg és hidek iszapfürdők, ivókura, villanyozás és massage. A fürdő Medgyes m. kir. vasúti állomástól háromnegyed órányira fekszik, szállóhegyek és erdők által körülövedezett, szelek ellen védett kies völgyben Naponként postaközlekedés Medgyessel, valamint telefon a fürdőtelepen. — Kenyellemmel berendezett szobák kitűnő konyha mérsékelt árral. — Elő- és utóidényben mérsékelt árak. — Ujjonnan épült és kényellemmel berendezett kádfürdők. — Prospektus kívánatra legyen. — A fürdő megnyitása június 1-én történik. — Allanoé fürdő orvos Laám Albert dr.

A fürdőigazgatóság.

A legfinomabb Calcium-Carbid

legalább 100 kilogramm vételnél
100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládákban, vagy 100 kilós csomagolásban akár mely állomásra szállítva, Magyarország főútvonalain.

A számla-összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett kapható:

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia Triest.

0 cs. és Apost. kir. Felsőlegények legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony célokra szánt

XXIV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.898 nyeresémet tartalmaz készpénzben 512.980 korona összértékben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezelkedik. A húzás visszavonhatatlanul 1905. évi június 15-én fog megtartatni. — Egy sorsjegy ára 4 korona. — A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

SZABADALOM!

SZABADALOM!

Bagaria Molypapir.

120 cm. széles. Méter 50 fill.

legtisztább és legbiztosabb

molyóvószer.

Ruhaszekrények és ládák betelepítésére; posztó- szőrm-ruhák; selyemmel és bársonnyal bevont butorda abok betakarására.

Mindenütt kapható!!

Detsinyi Frigyes BUDAPEST

„A FEKETE KUTYÁHOZ“.

NAGYI UR-ÉRŐ

arcának, keblének, kezeinek alapos ápolására sohasem használjon mást, mint a világhírű 1885. óta tör. védett KRIEGNER-féle

Crème de Margueriett.

Ezen készítményt kiváló tulajdonságai miatt számosan utánozzák, ez okból óva intem a nagyérdemű közönséget a silány utánzatoktól.

Kérjen mindig határozottan KRIEGNER-félét.

A Crème de Marguerite előnye, hogy mindennemű fém- és festő-anyag mentes, tehát teljesen ártalmatlan. Így éveken át használva sem támadja meg egészségét. Ártalmatlanságát hatósági bizonyítvány igazolja.

Eredeti nagy tégely 4 kor. — Próbátégely 1 kor.

Kriegner György

gyógyszertára a Magyar Koronához Bpest, 8., Kálvin-tér.

Diszkrét postai szétküldés naponta.

Permetezéshez legtokéletesebb és legolcsóbb az országserzte elősmert, legjobb 8 versenyen első díjjal kitüntetett a **Vöröb István** által Debrecen, Május 1-től I. ker. Szappanos-u. 10. szám, saját házában gyártott pótszabadalmazott „**Sugár**” permetező. Permetezőket tökéletes javítás és átalakítás végett elfogadok. Árjegyzéket ingyen, bérmentve.

5460—1905.

Hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város házépítész-tárának és a házépítész által kezelt alapoknak 1904 évi zárszámadása egybeállítván az, az 1886: XXI. t. c. 17. §-a rendelkezéséhez képest a f. évi május hó 4-től 15 napi közszemlére a városi számvevői hivatalnál kitétegetett.

Erről a város adózó lakossága azon felhívással értesítettik, hogy a zárszámadás fent kitett idő alatt d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig, a számvevői hivatalnál megtekinthető s hogy az ellen, egyes adózók észrevételeiket a közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a Tanácshoz beadhatják. Debrecen, 1905 május 4.

A városi tanács.

Óriási szövetvásár

nagyban és kicsinyben!

Csak tavaszi és nyári divatujdonosságok!

Legjobb minőség! Legolcsóbb árak!

Kérje saját érdekébe a cégem nagy mintagyűjteményét!

Ez a legszebb szövetek és mosóárak óriási választékát mutatja be.

Mintagyűjteményemet ingyen és bérmentve küldöm, ha kéri tőlem és megjegyzi, hogy olcsó vagy pedig finomabb drága szövetekből óhajt-e mintákat?

Siessen tehát, hogy mintakérését idejekorán megkapjam!

WEINER MATYAS

női divatruháza

Budapest, Andrassy-ut 3.

Lakásberendezési

cikkek!

! Szőnyegek, Ágy- és asztalterítők, Csipkefüggönyök és Storok posztó- és plüs-függönyök, Butorszövetek, Divántakarók, Uti- és kocsitakarók, Linoleum és bőrvásznak == !

óriási választékban kaphatók

Bosznay J. és Társa

szőnyegházában

Debrecen, Kossuth-u. 5.

Megérkeztek !!

a tavaszi idényre a legújabb Női divatszövetek, Gyapjn és borduros De-lalnek 50 krtól feljebb, Bluse selymek, Divatos ruhadszek, Csip-kék, szalagok és belés-Áruk

Szabó Lajos Fiai cégnél

Debrecen, Rózsatér.

Megbízható cégek

Békés Lajos uri divat, kalap és fehérnemű üzlet. Piac-utca 44. szám.

Sirkövek legolcsóbban kaphatók a **Debreceni kőipar vállalatnál** Piac-utca 56.

Killer Ede egyedüli gőzerőre berendezett butorgyár, Debrecen.

Fényképészeti cikkek gyári árban a **Schwartz-féle** pipatűzetben kaphatók.

Lebovits Zsigmond Kossuth-utca 6. ajánlja a legszebb és legdivatosabb cipőit, mérték után!

Arany-, ezüst-ékszerek készítésére legmegbízhatóbb **Szöke Dániel** ékszerész, Csapó-utca 28. sz.

Komáromi M. műhangszerkészítő és kereskedő Debrecen, József kir. herceg-u. 2.

Toth Gyula
vaskereskedő
Debrecen, Piac-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobb minőségben a tavaszi idényre kertészeti és gazdasági szerszámokat és felszereléseket; kerti vasbutorok, **gyermek kocsik**, fürdőkádak, jég szekrények, vas- és rézbutorok, peronospora és kerti feskendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, **tűskés kerítés huzalok**, építkezésekhez **vasgerendák**, vas-, porcellán-kályhák, utóbbiakhoz **multiplikátor** (hőfejlesztő) betétek. Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Magyar orvosok! Csak magyar fürdőt ajánljatok!

BÁRTFA GYÓGYFÜRDŐ

Fürdőidény máj. 15-től szept. 20-ig.

Kárpáti gyógy-, üdül- és fürdőhely, 382 m. a tenger színe felett. Posta, távirat és vasútállomás. Gyorsvonatokhoz közvetlen kocsik, 6 es. és kir. Felsége Erzsébet királynő tartózkodási helye 1895-ben. Pompás szállodák, gyógyház, magánvillák, éttermek és kávéházak. Magánfogatok részére istállók és kocsiszínek. Lawn-tennis-pálya. Gyermek játszóhelyek. Villamos-világítás. Clubélet (Bártfafürdői Park-Club). Könyvtár, társalgó- és zenetermek. Pompás turisztika. Vadászterület. 6000 hold gyönyörű fenyeserdő.

Gyógyjavallatok. Verszegénység, oly idegbajoknál és gyengeségeknél, melyek vérhiányon, vagy kimerülésen alapulnak; női ivarszervek különféle bajainál, sápkór, vérhiány; terméketlenség, magtalanság és tehetetlenség; kimerülésnél súlyosabb betegségek után, váltóláz, görvély és angol-kór; a szívnek megbetegedéseinél. **Egyedül álló utókura** karlsbadi, marienbadi, halli, lipiki fürdők használata után. **ORVOSOK:** Tiszti főorvos: **Dr. Hintz Henrik** közeg. tanácsos továbbá Dr. Blumenfeld Armin, Dr. Kanárik J., Dr. Szörényi Tivadar, Dr. Grossmann Dezső, Dr. Cséri János, Dr. Győri Ilona rendelő orvosok. Az elmúlt évaiban a vendégek száma 5000 volt.

Országos híru modern hidegviz-gyógyintézet! három ásványviz-fürdő! Hideg és meleg ásványviz. Telített szénavas fürdők Nauhelm-kura. Magyarország legkiválóbb szivgyógyfürdője. Villany, fenyő és vasláp-fürdők (bártfai vaslápól) Ivókara: (Egvényes, sós, vasas vizek, könnyen emészthetők!

Orvos-forrás felülmulja mindenben a Selters-vizet!

Villamos gyógykezelés, massage, tej-, savó- és kefir-kura. Pormentes, ózondus hegyi levegő. Fenyvesek által terjesztett üdítő balsamos illat. — Pensió elő- és utóidényben 8 korona, főidényben 12 korona.

Felvilágosítás és prospektussal készségesen szolgál a **fürdőigazgatóság Bártfafürdő.**